

MARCUS FABIUS
QUINTILIANUS
DE INSTITUTIONE ORATORIA
AD CODICES PARISINOS RECENSITUS
CUM INTEGRIS COMMENTARIIS

GEORGII LUDOVICI *SPALDING*

QUIBUS NOVAS LECTIONES ET NOTAS ADJECIT

JOANNES JOSEPHUS *DUSSAULT*

UNUS E PRÆFECTIS
SERVANDÆ BIBLIOTHECÆ SAN-GENOVEFANÆ

VOLUMEN PRIMUM

PARISIIS
COLLIGEBAT NICOLAUS ELIGIUS LEMAIRE
POESEOS LATINE PROFESSOR
~~~~~  
MDCCCXXI

---

# TA B U L A

## RERUM QUÆ IN HOC PRIMO VOLUMINE CONTINENTUR.

---

|                                                         | P a g.     |
|---------------------------------------------------------|------------|
| <b>Præfatio J. J. DUSSAULT.</b> . . . . .               | <b>vij</b> |
| <b>Præfatio G. L. SPALDING.</b> . . . . .               | <b>1</b>   |
| <br>                                                    |            |
| <b>Libri primi argumentum</b> . . . . .                 | <b>34</b>  |
| <b>M. Fabius Quintilianus Tryphoni salutem.</b> . . . . | <b>35</b>  |
| <b>LIBER PRIMUS</b> . . . . .                           | <b>37</b>  |
| <b>Ad Marcellum Victorium proœmium</b> . . . . .        | <b>37</b>  |
| <b>Cap. I.</b> . . . . .                                | <b>47</b>  |
| II. . . . .                                             | 62         |
| III. . . . .                                            | 75         |
| IV. . . . .                                             | 79         |
| V. . . . .                                              | 106        |
| VI. . . . .                                             | 150        |
| VII. . . . .                                            | 180        |
| VIII. . . . .                                           | 199        |
| IX. . . . .                                             | 211        |
| X. . . . .                                              | 214        |
| XI. . . . .                                             | 238        |
| XII. . . . .                                            | 245        |
| <br>                                                    |            |
| <b>Libri secundi argumentum</b> . . . . .               | <b>254</b> |
| <b>LIBER SECUNDUS</b> . . . . .                         | <b>255</b> |

|                                               | Pag.    |
|-----------------------------------------------|---------|
| <b>CAP. I.</b> . . . . .                      | 255     |
| II. . . . .                                   | 260     |
| III. . . . .                                  | 266     |
| IV. . . . .                                   | 271     |
| V. . . . .                                    | 286     |
| VI. . . . .                                   | 295     |
| VII. . . . .                                  | 297     |
| VIII. . . . .                                 | 299     |
| IX. . . . .                                   | 304     |
| X. . . . .                                    | 305     |
| XI. . . . .                                   | 311     |
| XII. . . . .                                  | 315     |
| XIII. . . . .                                 | 321     |
| XIV. . . . .                                  | 328     |
| XV. . . . .                                   | 332     |
| XVI. . . . .                                  | 351     |
| XVII. . . . .                                 | 360     |
| XVIII. . . . .                                | 377     |
| XIX. . . . .                                  | 379     |
| XX. . . . .                                   | 381     |
| XXI. . . . .                                  | 386     |
| <br><b>Libri tertii argumentum.</b> . . . . . | <br>396 |
| <b>LIBER TERTIUS.</b> . . . . .               | 397     |
| <b>CAP. I.</b> . . . . .                      | 397     |
| II. . . . .                                   | 416     |
| III. . . . .                                  | 418     |
| IV. . . . .                                   | 426     |
| V. . . . .                                    | 435     |
| VI. . . . .                                   | 445     |
| VII. . . . .                                  | 503     |
| VIII. . . . .                                 | 519     |

|                                                     | TABULA.    | 585 |
|-----------------------------------------------------|------------|-----|
|                                                     | Pag.       |     |
| <b>CAP. IX . . . . .</b>                            | <b>555</b> |     |
| <b>X. . . . .</b>                                   | <b>558</b> |     |
| <b>XI . . . . .</b>                                 | <b>562</b> |     |
| <br><b>Analysis hujus primi voluminis . . . . .</b> | <b>576</b> |     |
| <b>Libri primi analysis . . . . .</b>               | <b>576</b> |     |
| <b>Libri secundi analysis. . . . .</b>              | <b>578</b> |     |
| <b>Libri tertii analysis. . . . .</b>               | <b>580</b> |     |

**FINIS VOLUMINIS PRIMI**

~~~~~

TABULA

RERUM QUÆ IN HOC SECUNDO VOLUMINE CONTINENTUR.

	<i>Pag.</i>
Præfatio G. L. SPALDING.	J
Libri quarti argumentum.	4
LIBER QUARTUS.	5
Cap. I.	10
II.	52
III.	126
IV.	138
V.	142
Libri quinti argumentum.	158
LIBER QUINTUS.	159
Cap. I.	161
II.	163
III.	166
IV.	167
V.	168
VI.	169
VII.	173
VIII.	191
IX.	198

584 VOLUMINIS SECUNDI TABULA.

	Pag.
CAP. X.	205
XI	279
XII	307
XIII	320
XIV	353
 Libri sexti argumentum.	380
LIBER SEXTUS	381
CAP. I.	397
II.	433
III	460
IV	552
V.	567
 Analysis hujus secundi voluminis.	575
Libri quarti analysis	575
Libri quinti analysis	577
Libri sexti analysis.	580

FINIS VOLUMINIS SECUNDI.

~~~~~

TABULA

RERUM QUÆ IN HOC TERTIO VOLUMINE CONTINENTUR.

~~~~~

	PAG.
Præfatio V. CL. SPALDING.	1
Libri septimi argumentum.	6
LIBER SEPTIMUS	7
Cap. I.	9
II.	47
III.	74
IV.	90
V.	114
VI.	117
VII.	121
VIII.	125
IX.	129
X.	135
Libri octavi argumentum.	144
LIBER OCTAVUS.	145
Cap. I.	162
II.	163
III.	175
IV.	226

560 VOLUMINIS TERTII TABULA.

	PAG.
V.	238
VI.	254
Libri noni argumentum.	304
LIBER NONUS.	305
CAP. I.	<i>ibid.</i>
II.	325
III.	381
IV.	447
Analysis hujus tertii voluminis.	553
Libri septimi analysis.	<i>ibid.</i>
Libri octavi analysis.	555
Libri noni analysis.	556

FINIS VOLUMINIS TERTII.

~~~~~

TABULA

RERUM QUÆ IN HOC QUARTO VOLUMINE CONTINENTUR.

~~~~~

	PAG.
Editoris præfatio.	I
Libri decimi argumentum.	10
LIBER DECIMUS.	11
Cap. I.	<i>ibid.</i>
II.	111
III	129
IV	153
V.	156
VI	171
VII.	177
Libri undecimi argumentum.	202
LIBER UNDECIMUS.	203
Cap. I.	<i>ibid.</i>
II.	257
III	291
Libri duodecimi argumentum	412
LIBER DUODECIMUS	413
Proœmium	<i>ibid.</i>

600 VOLUMINIS QUARTI TABULA.

	Pag.
CAP. I.	416
II.	439
III.	459
IV.	467
V.	468
VI.	472
VII.	479
VIII.	488
IX.	497
X.	510
XI.	574
 Analysis hujus quarti voluminis	595
Libri decimi analysis	<i>ibid.</i>
Libri undecimi analysis	596
Libri duodecimi analysis	597

N. B. Analysis librorum quam cuique tabulæ voluminum quatuor proxime præfigendam curavi; sigillatim describit quæcunque variis omnium librorum capitibus continentur: hanc consulere poteris, amice lector, ut facilius quærenda quæque ad manum habeas. En.

FINIS INSTITUTIONIS ORATORIÆ ET VOLUMINIS QUARTI.

TABULA

RERUM QUÆ IN HOC QUINTO VOLUMINE CONTINENTUR.

	Pag.
Editoris Præfatio in Declamationes M. F. Quintilianī	xj
DECL. I. Paries palmatus	1
II. Cæcus pro limine.	24
III. Miles Marianus.	47
DECLAMATIO. Tribunus Marianus.	65
DECL. IV. Mathematicus	75
V. Æger redemptus.	99
VI. Corporis projecti, ipsa est anus cæcæ	129
VII. Tormenta pauperis	158
VIII. Gemini languentes.	173
IX. Gladiator	200
X. Sepulcrum incantatum.	226
XI. Dives accusatus proditionis.	249
XII. Pasti cadaveris.	261
XIII. Apes pauperis.	295
XIV. Odii potio I	317
XV. Odii potio II	329
XVI. Amici vades	346
XVII. Venenum effusum	357
XVIII. Infamis in matrem I.	377
XIX. Infamis in matrem II.	394

x VOLUMINIS QUINTI TABULÀ.

	PAG.
Ex Quintiliano EXCERPTA	413
Cæcus in limine.	ibid.
Mathematicus.	416
Æger redemptus.	418
Gemini languentes.	421
Corporis projecti, sive anus cæcæ	424
Tormenta pauperis.	427
Gladiator	431
Sepulcrum incantatum.	433
Dives accusatus proditionis	436
Pasti cadaveris	439
Apes pauperis.	442
Odii potio	445
Amici vades.	449
Venenum effusum.	452
Infamis in matrem.	457

TABULA

RERUM QUÆ IN HOC SEXTO VOLUMINE CONTINENTUR.

QUINTILIANI DECLAMATIONES.

	Pág.
DECL. CCXLIV (sine titulo).....	3
CCXLV (sine titulo).....	5
CCXLVI. Soporatus fortis privignus	8
CCXLVII. Raptoris divitis bona mariti uxor acci- piat.....	12
CCXLVIII. Octo anni duplicis imprudentiæ.....	18
CCXLIX. Abolitio adulteri fortis.....	22
CCL. Sortitio ignominiosorum.....	27
CCLI. Rapta sterilis repudiata	30
CCLII. Parasitus raptor candidatæ.....	32
CCLIII. Tyrannicida volens dedi.....	39
CCLIV. Exsul accusator, et sententiæ pares.....	42
CCLV. Transfugæ excludendi	49
CCLVI. Furiosus trium filiorum pater.....	52
CCLVII. Nuptiæ inter inimicorum filios.....	54
CCLVIII. Fortis contumax patri forti.....	58
CCLIX. Pauper naufragæ liberator, maritus.....	61
CCLX. Pastor abdicatorum.....	68
CCLXI. Æquatio patrimoniorum.....	78
CCLXII. Maritus virginis raptor.....	80

	PAG.
DECL. CCLXIII. Ignominiosus contra tres rogationes	83
CCLXIV. Fraus legis Voconiæ	87
CCLXV. Ignominiosi pulsator in templo	90
CCLXVI. Ex proditore exsule, fortis	94
CCLXVII. Flens ad arcem, depositor tyrannidis	97
CCLXVIII. Orator, medicus, philosophus	100
CCLXIX. Dives sub tyranno auctionatus	106
CCLXX. Rapta ex duabus geminis	110
CCLXXI. Ter fortis contra tertium fortem	117
CCLXXII. Orbata proditrix	121
CCLXXIII. Debitor adulter	125
CCLXXIV. Tyrannus fulminatus	129
CCLXXV. Heres ob adulterum fratrem	133
CCLXXVI. Bona raptoris qui se suspendit	135
CCLXXVII. Prægnans adultera	139
CCLXXVIII. Expositor petens cum forti x millia	142
CCLXXIX. Dives speciosi adulter	145
CCLXXX. Raptor reversus	151
CCLXXXI. Abdicandus cum gladio	157
CCLXXXII. Tyrannicida veste muliebri	159
CCLXXXIII. Cynicus diserti filius	160
CCLXXXIV. Adulter sacerdos	162
CCLXXXV. Imperator exsulis filius	164
CCLXXXVI. Adulter fratri ex sponso	165
CCLXXXVII. Fortis filius proditionis rei	168
CCLXXXVIII. Tyrannicida filiorum duorum	169
CCLXXXIX. Amator filiæ	171
CCXC. Abdicans reductum ob furorem	173
CCXCI. Adulter uxoris, qua cesserat fratri	175
CCXCI. Laqueus Olynthii speciosi	178
CCXCI. Tyrannus victæ civitatis	180

TABULA. 599
Pag.

DECL. CCXCIV. Dives prodigionis reus.....	181
CCXCV. Demens ex vinculis fortis.....	183
CCXCVI. Exsul tace.....	186
CCXCVII. Meretrix ab amatore forti cæcata.....	190
CCXCVIII. Rusticus parasitus.....	194
CCXCIX. Ossa eruta parricidæ.....	199
CCC. Adultera apud filium judicem rea.....	202
CCCI. Rapta a divite pro ancilla	205
CCCII. Auctoratus ob sepeliendum patrem.....	212
CCCIII. Prodigionis rei fortæ	215
CCCIV. Tria præmia divitis sacerdotis.....	ibid.
CCCV. Exsules a divite pugnare inter se coacti...	217
CCCVI. Expositus, negatæ matris nuptias petens..	224
CCCVII. Conscius veneno proditoris.....	234
CCCVIII. Duo testamenta	237
CCCIX. Raptor convictus	243
CCCX. Fortis bis adulterii damnatus.....	248
CCCXI. Addictus manumissus.....	253
CCCXII. Heredes de deposito.....	257
CCCXIII. Falso cædis damnatus.....	259
CCCXIV. Ego te, pater, occidi	265
CCCXV. Fortis pater desertoris	270
CCCXVI. Flens luxuriosi pater.....	276
CCCXVII. Imperator provocatus a filio.....	279
CCCXVIII. Legatum inter libertos.....	283
CCCXIX. Adultera venefica.....	286
CCCXX. Multati socius	290
CCCXXI. Invicem benefici frater et medicus.....	294
CCCXXII. Abdico te, nisi desinis.....	303
CCCXXIII. Alexander templum dedicans.....	307
CCCXXIV. Bona sacrilegi	314

	Pag.
DECL. CCCXXV. Hereditas fidei commissa.....	316
CCCXXVI. Legati filius victima pestilentiae.....	323
CCCXXVII. Sterilis trium noverca.....	326
CCCXXVIII. Discordes fratres	328
CCCXXIX. Sepultura tyranni , qui se occidit.....	333
CCCXXX. Abdicandus qui alit adulteram matrem.	338
CCCXXXI. Bis damnatus injuriarum , tertio abso- lutus.....	342
CCCXXXII. Divitis et pauperis testamenta	351
CCCXXXIII. Pauper impensis divitis disertus	357
CCCXXXIV. Proditoris accusator ex defensore ...	363
CCCXXXV. Infamis in novercam , vulneratus.....	366
CCCXXXVI. Ager communis , et novae tabulæ	371
CCCXXXVII. Seditio populi et exercitus.....	376
CCCXXXVIII. Lis de filio expositoris , et repu- diatae	381
CCCXXXIX. Rogatio Demosthenis.....	391
CCCXL. Novitus prætextatus.....	396
CCCXLI. Res furtiva improfessa apud publicanos.	400
CCCXLII. Ancilla in archipiratæ nuptias missa...	405
CCCXLIII. Circumscriptor pauperis , divitis rapto- ris socer.....	410
CCCXLIV. Redempta meretrix a divite pauperis filio.....	414
CCCXLV. Pauper ad tyrannicidium mercede con- ductus	419
CCCXLVI. Tutor filii sui in adoptionem dati....	425
CCCXLVII. Absente marito rumor et nuptiæ.....	426
CCCXLVIII. Cum proditoribus carcer incensus...	430
CCCXLIX. Raptoris pater, dementiæ reus.....	435
CCCL. Aqua frigida privigno data.....	439

TABULA.

601

Pag.

DECL. CCCLI. Exsul index tyrannidis.....	443
CCCLII. Reus· tyrannidis, qui deliberavit· victor arma deponere.....	446
CCCLIII. Dispensatores torti.....	448
CCCLIV. Morietur, antequam nubat.....	449
CCCLV. Tutor lenocinii reus.....	450
CCCLVI. Filius pro meretrice patris, suam redi- mens.....	452
CCCLVII. Uxor non relinquens ob adulterium cæ- catum.....	454
CCCLVIII. Exposito pulsatori amputatæ manus... ^d	455
CCCLIX. Lis publicani de unionibus.....	456
CCCLX. Lis de dotibus, socrus et nurus.....	457
CCCLXI. Depositi rapti quadruplum.....	459
CCCLXII. Invicem pulsatores patrum.....	460
CCCLXIII. Vestiplica pro domina.....	461
CCCLXIV. Conviciator pauper occisus.....	462
CCCLXV. De vi septem judices	463
CCCLXVI. Legatus filius proditoris occisus.....	466
CCCLXVII. Luxuriosi pater fortis.....	468
CCCLXVIII. Alens patrem raptæ abdicata.....	470
CCCLXIX. Armis sepulcri victor.....	473
CCCLXX. Raptæ competitrix divitis filia.....	475
CCCLXXI. Viri fortis pater, reus proditionis	ibid.
CCCLXXII. Pulsator educatoris expositus.....	477
CCCLXXIII. Ornamentis redemptus	481
CCCLXXIV. Abdicatus heres ob tyrannicidium...	482
CCCLXXV. Fortis, filius proditionis rei , frater desertoris	485
CCCLXXVI. Expositus juratus ob nuptias educato- ris filiae.....	487

DECL. CCCLXXVII. Vocatus a patre in militiam, vene-	
num terens	490
CCCLXXVIII. Auctor pacis abdicandus.....	495
CCCLXXIX..Dives a parasito sacrilego reus cædis.	496
CCCLXXX. Crux scripta servo non danti vene-	
num	498
CCCLXXXI. Noverca torta filiam consciam dicens.	499
CCCLXXXII. Tyrannicida conductus	501
CCCLXXXIII. Rapta male tractata	502
CCCLXXXIV. Virgo immolata pestilentiaæ.....	504
CCCLXXXV. Lenoni reus, qui meretrici amato-	
rium dedit.....	ibid.
CCCLXXXVI. Iphicates cum gladio.	507
CCCLXXXVII. Fortis abdicans servatum.....	508
CCCLXXXVIII. Avia testis	ibid.

CALPURNI FLACCI EXCERPTÆ X RHETORUM MINORUM.

DECL. I. Uxor tyrannicida.....	521
II. Natus Æthiops.....	523
III. Miles Marianus.....	526
IV. Parricida carcerem petens.....	527
V. Leno.....	529
VI. Decreto de redditu occisus	530
VII. Dives imperator	532
VIII. Demens ter triumphalis.....	534
IX. Pater excæcatus.....	535
X. Pater receptis oculis	537

TABULA.

603

Pag.

DECL. XI. Damnati adoptivi.....	540
XII. Veneficii rea.....	542
XIII. Medicus tyrannicida.....	544
XIV. Abdicatus patrem liberans.....	547
XV. Ter fortis desertor.....	549
XVI. Rupta tacens.....	552
XVII. Pædagogus cruciarius.....	554
XVIII. Armati abdicati.....	556
XIX. Abdicatus immolandus.....	558
XX. Prostitutus ex geminis.....	559
XXI. Pictura viri fortis.....	561
XXII. Privignus tyrannicida.....	562
XXIII. Peregrinus cruciarius	565
XXIV. Indemnatus carnificem recusans.....	567
XXV. Fortis duo præmia.....	569
XXVI. Tria præmia sacerdotis.....	570
XXVII. Fortis inimicum divitem servans	573
XXVIII. Dives fortis inimicus duorum	574
XXIX. Fortis dives inimici alteram filiam petens..	ibid.
XXX. Nepos ex meretricio susceptus	576
XXXI. Adulteræ soror et mater	577
XXXII. Amator meretricis dominæ.....	578
XXXIII. Raptam pater vinculis tenens.....	579
XXXIV. Mater et noverca invicem reæ.....	580
XXXV. Speciosus desertor.....	581
XXXVI. Filius meretricis suæ redemptor	582
XXXVII. Démentiæ reus a tribus filiis.....	ibid.
XXXVIII. Fortis viri filius tyranno deditus	583
XXXIX. Morietur, antequam nubat.....	584
XL. Rupta, ab ephebo stuprata.....	585
XLI. Orba confessa sacrilegium.....	ibid.

	Pag.
DECL. XLII. Raptor excæcatus.....	586
XLIII. Soror infamis. immolanda.....	587
XLIV. Indemnatus raptoris filius.....	ibid.
XLV. Vir fortis et orator.....	589
XLVI. Adulter uxoris.....	590
XLVII. Infamis in nurum.....	591
XLVIII. Pauper imperatum imperium recusat....	ibid.
XLIX. Raptor duarum filium nutriendis	592
L. Vir fortis gladiator	594
LI. Invicem adoptati.....	596

FINIS TABULÆ VOLUMINIS SEXTI.

TABULA

RERUM QUÆ HOC SEPTIMO ET ULTIMO QUINTILIANI VOLUMINE CONTINENTUR.

	Pag.
Selecta de M. F. Quintiliano recentiorum judicia.....	vij
I. Poggius ad Guarinum, de reperto Quintiliano. (1417).	1
II. Leonardus Aretinus gratulatur Poggio. (1417).....	5
III. Campani præfatio, seu Ciceronis et Quintiliani comparatio. (1470).....	6
IV. Campani præfatio, seu Censura in Quintiliani Declarationes. (1470).....	9
V. Joannes Andreas, episcopus Aleriensis in Quintiliani recognitionem. (1470).....	13
VI. Angeli Politiani oratio in M. Fab. Quintilianum. (1498).....	14
VII. Aldi præfatio. (1512).....	21
VIII. Joannis Sichardi præfatio. (1529).....	22
IX. Gysberti Longolii præfatio. (1534).....	25
X. Petri Gallandii præfatio. (1538).....	27
XI. Ejusdem præfatio altera. (1538).....	31
XII. Edmundi Gibsonis præfatio. (1693).....	39
XIII. Ulrici Obrechti præfatio. (1698)	44
XIV. Caroli Rollini præfatio. (1715).....	46
XV. Petri Burmanni præfatio. (1720).....	68
XVI. Claudii Capperonnerii præfatio. (1725).....	92

TABULA.

	Pag.
XVII. Jo. Matthiæ Gesneri præfatio. (1738)	100
De Quintilianis veterum et novorum scriptorum testimonia et elogia.....	122
Testimonia gallico sermone scripta de Quintiliano.....	132
M. Fabii Quintiliani vita.....	137
Annales Quintilianeui, seu vita M. Fabii Quintiliani per annales disposita, ab Henrico Dodwello	139
Annalium Quintilianeorum Synopsis chronologica; obiterque poetæ etiam Juvenalis, rerumque ad vitam illius attinentium	253
De M. Fabio Quintiliano Notitia litteraria ex Jo. Alb. Fabricii Bibliotheca latina, a Jo. Aug. Ernesti auctius edita lib. II, cap. XV	266
Index Editionum M. F. Quintiliani Institutionum et Declamationum, Gesneriano et Ernestino emendatior et auctior	277
Indices tres in M. F. Quintilianum.....	301
Primus Index verborum, phrasium, ac rerum.....	303
Secundus Index auctorum, virorum doctorum, artificum, etc. quorum a Quintiliano in Institutionum libris fit mentio	567
Tertius Index rerum, verborum et formularum loquendi quæ in M. F. Quintiliani et Calpurnii Flacci Declamationibus occurrunt	602

FINIS

SEPTIMI ET ULTIMI VOLUMINIS.